

‘Et alors!’ – of – ‘Dan nog’?

door Marc Bittremieux – mei 2023

Het was destijds een voorbereide meesterlijke zet van de Franse president Mitterrand door zich te verdedigen met: “Et alors!?” Met deze legendarische repliek pareerde hij in 1994 de beschuldigende opmerking in de Franse pers of het klopte of hij een buitenechtelijke dochter had. Mitterrands populariteit, in dat jaar, kort voor zijn dood, was tanend. Met zijn laconieke uitspraak plaatste hij zichzelf boven het kritische gewoel, alsof hij als politicus ongenaakbaar was.

Met koning Albert II verging het anders. De worsteling en de jarenlange publieke zoektocht van dochter Delphine naar haar identiteit en de erkenning door haar vader, werd staalhard betwist. Pijnlijk.

Ik moest op Paasdag aan deze woorden ‘en dan’, ‘et alors’, ‘so what’ denken, toen het overlijden van Huub Oosterhuis gemeld werd. De Nederlandse gelovige dichter Oosterhuis ontpopte zich na het Tweede Vaticaans concilie als woordkunstenaar, die op treffende wijze en vaak met goed gekozen metaforen heel wat bijbelse fragmenten poëtisch kon hertalen. Zijn verwoordingskracht werd door conservatieve bisschoppen niet echt gesmaakt, maar door anderen weer wel geprezen: verfrissend, gebald, in rake hedendaagse geloofstaal, de innerlijkheid aansprekend ...

In de klas laatstejaars secundair wilde ik in de lessen *levensverkenning* in de eerste lesweek na Pasen iets zeggen over wat ‘verrijzenis’ kan betekenen. Twee teksten van Oosterhuis kwamen als vanzelf naar boven: ‘*Wolf en Lam*’ en ‘*Dan nog*’. Ik legde ze aan de klas voor.

‘Wolf en Lam’ gaat zo:

*Zij waren met hun vieren uitgegaan om in de stad te dansen.
Ze moesten door een donker woud, er was een pad van witte stenen.
Na drie uur gaan waren de stenen op.
‘We zijn verdwaald.’*

*Daar was ineens de wolf.
Klim op mijn rug, ik breng je
naar de stad en terug naar huis.
Jij, wolf? Ja ik. Vraag het mijn vriend.
Wie is je vriend? Lam is mijn vriend.*

Waar is lam?

*Hier achter mijn staart. Het lam kwam te voorschijn
vanachter wolf zijn staart, en sprak:*

Telkens als de mensen kwamen met hun slachtmes heeft deze wolf hen verjaagd.

Ze klommen op zijn rug - gevierden, met het lam.

Hij rende of hij vleugels had, niet naar de stad en terug

Waarheen?

Naar het land van wolf en lam.

Het werd een lied:

Naar het land van wolf en lam

en geen weg terug.

Deze tekst gaat in tegen de fabel van Aesopus 'De wolf en het lam'. Gerrit Achterberg vat de fabel gebald samen: '*Hoe ook – de wolf verscheurt het lam!*' Maar Oosterhuis schrijft een tegenverhaal. Herken je in dit gedicht ook de bijbelse profeet Jesaja (11:6). Lees het daar maar eens na.

'**Dan nog**'. De liedversie getoondicht door Bernard Huijbers, klinkt zo ([te beluisteren op spotify](#)):

*Dan nog, dan nog
Klamp ik mij, klamp ik mij, vast aan jou
Of je wil of niet
Op ongenade of genade
Ik zal 'red mij, red mij' roepen
Of zoiets als 'heb mij lief'.*

Beide teksten van Oosterhuis stel ik in oppositie tegenover 'Et alors' en verbond ik in de klas met de betekenis die aan 'verrijzenis', aan Pasen, kan gegeven worden.

'Dan nog', klinkt totaal anders dan 'Et alors'. Ik heb mij laten zeggen dat op bezinningsmomenten in de gevangenis dit gedicht zeer geliefd is. En kan je met momenten niet in het gelaat van iéder mens lezen: 'Dan nog ...'?

Hoor jij ook in beide tegendraadse gedichten van Oosterhuis 'verrijzenis' klinken?

